

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

13.1.2014

B7-0023/2014

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan mukaisesti

vapaata liikkuvuutta koskevan perusoikeuden kunnioittamisesta EU:ssa
(2013/2960(RSP))

Cornelia Ernst, Paul Murphy, Alda Sousa, Marisa Matias, Marie-Christine Vergiat
GUE/NGL-ryhmän puolesta

B7-0023/2014

Euroopan parlamentin päätöslauselma vapaata liikkuvuutta koskevan perusoikeuden kunnioittamisesta EU:ssa (2013/2960(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 21, 45 ja 47 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 15, 21, 29, 34 ja 45 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 151 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 34 artiklan (oikeudesta sosiaaliturvaan),
- ottaa huomioon työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68¹,
- ottaa huomioon työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työntekijöille työsopimuksessa tai työsuhteessa sovellettavista ehdoista 14. lokakuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/533/ETY²,
- ottaa huomioon Kansainvälisen työjärjestön (ILO) työelämän perusnormit sekä YK:n ja ILO:n ihmisarvoista työtä koskevan ohjelman,
- ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29. huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004³,
- ottaa huomioon Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY⁴,
- ottaa huomioon komission kertomuksen neuvostolle bulgarialaisten ja romanialaisten työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevien siirtymäjärjestelyjen toimivuudesta (COM(2011)729),
- ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion asiassa C-140/12,
- ottaa huomioon 25. marraskuuta 2013 annetun komission tiedonannon ”EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä vapaa liikkuvuus: viisi merkityksellistä toimenpidettä” (COM(2013)0837),
- ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,

¹ EYVL L 257, 19.10.1968, s. 2.

² EYVL L 288, 18.10.1991, s. 32.

³ EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1.

⁴ EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77.

- A. ottaa huomioon, että oikeus asua ja tehdä työtä toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, josta henkilö on peräisin, on yksi EU:n perusvapauksista ja unionin kansalaisuuden peruskomponentti, joka tunnustetaan perussopimuksissa;
- B. ottaa huomioon, että oikeutta työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen voidaan rajoittaa vain poikkeuksellisesti tietyn siirtymäkauden ajan; ottaa huomioon, että Bulgariaa ja Romaniaa koskenut siirtymäkausi on päättynyt ja että näin ollen kyseisten maiden kansalaisilla on samat oikeudet kuin muilla unionin alueella asuvilla kansalaisilla; ottaa huomioon, että työntekijöiden vapaa liikkuvuus antaa unionin kansalaisille oikeuden liikkua vapaasti EU:ssa työn vuoksi yhdenvertaisen kohtelun perusteella ja suojaa työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä sosiaalisia oikeuksia;
- C. ottaa huomioon, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 45 artiklassa kielletään kaikki kansallisuuteen perustuva syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa;
- D. ottaa huomioon, että direktiivin 2004/38/EY johdanto-osan 16 kappaleessa säädetään, että “oleskeluluvan haltijaa ei saisi karkottaa niin kauan kuin hän ei aiheuta kohtuutonta räsitusta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle”;
- E. ottaa huomioon, että saman direktiivin 14 artiklan 3 kohdassa todetaan, että karkottamistoimenpide ei saa automaattisesti olla seurauksena siitä, että unionin kansalainen tai hänen perheenjäsenensä turvautuu vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään;
- F. ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden olisi pantava direktiivin 2004/38/EY säännökset täytäntöön ilman direktiivissä tarkoitettujen henkilöiden syrjintää, joka perustuu esimerkiksi sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen;
- G. ottaa huomioon, että direktiivin 2004/38/EY 24 artiklassa vahvistetaan vastaanottavan valtion ja muiden EU-kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun periaate;
- H. ottaa huomioon, että jotkut jäsenvaltiot olivat päättäneet rajoittaa bulgariaalaisten ja romanialaisten työntekijöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen kolmevaiheisten siirtymäjärjestelyjen yhteydessä, jotka päättyivät lopullisesti 31. joulukuuta 2013;
- I. ottaa huomioon, että Saksan tiedotusvälineissä esitettyjen tietojen mukaan Euroopan parlamentin jäsen ja ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Elmar Brok olisi vaatinut, että Saksaan sosiaaliturvaetuksien vuoksi muuttavilta EU-kansalaisilta olisi otettava sormenjäljet;
- J. katsoo, että joissakin jäsenvaltioissa ja lehdissä on maalailtu epärealistista kuvaa kyseisten kahden jäsenvaltion kansalaisten tulvasta, kun työskentelyä koskevat rajoitukset poistuvat, ja siten ruokittu perättömiä oletuksia siitä, että nämä työntekijät tulisivat käyttämään hyväkseen muiden jäsenvaltioiden työmarkkinoita, mikä on joissakin tapauksissa saanut aikaan jopa syrjivää puhetta;

- K. toteaa, että yli 80 prosenttia kyseisten kahden valtion (Romanian ja Bulgarian) toisessa jäsenvaltiossa asuvista kansalaisista on Romanian kansalaisia ja että heitä asuu pääasiassa Italiassa (41 prosenttia), Espanjassa (38 prosenttia) ja Saksassa (5 prosenttia), kun taas Bulgarian kansalaisia asuu pääasiassa Espanjassa (38 prosenttia), Saksassa (15 prosenttia), Kreikassa (12 prosenttia), Italiassa (10 prosenttia) ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa (7 prosenttia);
- L. ottaa huomioon, että taloudellinen taantuma on vaikuttanut vakavasti Bulgariaan ja Romaniaan ja että suuret palkkaerot niiden ja EU15-maiden välillä ovat yhä voimakas vetovoimatekijä; panee merkille, että tiukat säästötoimet ja rakenneuudistukset, joita on toteutettu joko komission, EKP:n ja IMF:n muodostaman troikan vaatimuksesta (Romaniassa) tai kansallisen hallituksen päätösten johdosta (Bulgariassa), pahentavat taantumaa kummassakin maassa ja houkuttavat lähtemään maasta;
1. katsoo, että periaatteessa työntekijöiden oikeus vapaaseen liikkuvuuteen olisi myönnettävä siitä päivästä alkaen, kun maa liittyy Euroopan unioniin, ja että tätä oikeutta rajoittavia siirtymäjärjestelyjä olisi vältettävä;
 2. ilmaisee vahvan tukensa työntekijöiden oikeudelle liikkua vapaasti; korostaa, että vastaanottavissa valtioissa sovellettavia työehtosopimusneuvotteluoikeuksia on noudatettava ja sovellettava kaikkien työntekijöiden tapauksessa heidän alkuperäänsä katsomatta;
 3. panee merkille ammattijärjestöjen ratkaisevan aseman näiden perusoikeuksien täytäntöönpanossa ja alimpaan mahdolliseen palkan ja työehtojen tasoon kohdistuvien pyrkimysten vastustamisessa; kehottaa tässä yhteydessä kumoamaan jäsenvaltioissa voimassa olevat ammattijärjestöjen vastaiset lait, jotka heikentävät työntekijöiden välistä solidaarisuutta ja vähentävät työntekijöiden mahdollisuuksia puolustaa palkkojaan ja työehtojaan;
 4. muistuttaa pitävänsä äärimmäisten tärkeänä syrjintäkiellon ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, joka on vahvistettu SEUT-sopimuksen 45 artiklassa ja direktiivin 2004/38/EY 24 artiklassa;
 5. palauttaa mieleen, että siirtymäkauden rajoitusten poistaminen seuraa automaattisesti Romaniaa ja Bulgariaa koskevien liittymisehtojen raukeamisesta ja että jäsenvaltiot itse hyväksyivät sen liittymissopimusta tehtäessä; muistuttaa lisäksi, että siirtymäkauden rajoitusten oli jo alun pitäen tarkoitus olla väliaikainen poikkeus siitä peruseriaatteesta, että henkilöt saavat liikkua vapaasti EU:n sisällä, joka on kaikkien kansalaisten nauttima perusvapaus unionin sisällä;
 6. tuomitsee ankarasti perusteettomat ahdasmieliset puheet, joissa taloudellisista syistä muuttavat kuvataan paikallisia sosiaaliturvajärjestelmiä hyödyntäviksi taloudelliseksi loisiksi; muistuttaa, että monissa riippumattomissa tutkimuksissa on johdonmukaisesti käynyt ilmi, että liikkuvat EU-työntekijät ovat useimmiten sosiaaliturvajärjestelmän nettomaksajia;
 7. tuomitsee tässä yhteydessä lausunnot, joita ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan Elmar Brokin kerrotaan äskettäin antaneen; pyytää Brokia viipymättä perumaan populistiset

puheensa;

8. kehottaa viranomaisia ja kaikkia sidosryhmiä lisäämään työntekijöiden tietoisuutta oikeuksistaan ja niistä välineistä (työlainsäädäntö, työehtosopimukset, sosiaaliturvasäännökset, asuminen, koulutus, lastenhoito jne.), joilla heidän työsuhdettaan sekä heidän työ- ja elinolojaan säännellään;
9. kiinnittää huomiota komission vuoden 2012 yhteisen työllisyysraportin luonnoksen havaintoihin, koska raportissa ennustetaan työttömyyden ja köyhyyden lisääntyvän edelleen koko unionissa jatkuvan talous- ja rahoituskriisin vuoksi; tuo esiin tilapäisten ja osa-aikaisten työpaikkojen lisääntymisen, nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden sekä vähän koulutettujen työntekijöiden työttömyyden kasvun ja toteaa, että pimeää työtä esiintyy yhä ja että joissakin jäsenvaltioissa sen osuus on yli 20 prosenttia taloudesta; panee merkille, että nykyisestä kriisistä johtuva työttömyyden kasvu on lisännyt huomasti useista jäsenvaltioista pois suuntautuvaa työntekijöiden liikkuvuutta, joka ei ole vapaaehtoista vaan välttämätöntä; toteaa, että ainoa keino torjua tätä ilmiötä on luoda runsaasti riittävän laadukkaita työpaikkoja kaikissa jäsenvaltioissa, joita asia koskee, jotta vapaa liikkuvuus perustuisi valintaan eikä pakkoon;
10. korostaa tässä tilanteessa olevan hyvin todennäköistä, että romanialaisiin ja bulgarialaisiin työntekijöihin kohdistuu paineita mukautua tilanteeseen hyväksymällä työehtoja, joissa ei noudateta yhdenvertaisen kohtelun periaatetta eikä heille työntekijöiden ja heidän perheidensä vapaasta liikkuvuudesta annetun EU:n lainsäädännön mukaisesti kuuluvia oikeuksia;
11. arvostelee ankarasti Euroopan unionin taloushallinnon mallia ja sen joustavampia työmarkkinoita edistävää työllisyyspolitiikkaa, koska niiden tavoitteena on purkaa esimerkiksi sosiaaliturvaa ja hyvinvointivaltiota, työntekijöiden oikeuksia ja työehtosopimusneuvotteluja ja koska ne estävät kaikki merkitykselliset pyrkimykset vastata rahoitus- ja talouskriisiin investoimalla ekologisesti ja sosiaalisesti kestävään kehitykseen; korostaa, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden toteuttamat säästötoimet ja rakenneuudistukset käynnistävät dynamiikan, jossa työntekijät kilpailevat toisiaan vastaan riippumatta kansallisuudesta tai etnisestä alkuperästä muun muassa työehtojen, palkkojen ja sosiaaliturvan edullisuudessa; painottaa, että EU:n nykyinen taloushallinto ja työllisyyspolitiikka ovat näin ollen vahingollisia pyrittäessä turvaamaan työntekijöiden oikeudet vapaan liikkuvuuden yhteydessä;
12. toistaa vuonna 2008 esittämänsä kehotuksen, jonka mukaan neuvoston olisi sovittava EU:n minimipalkkatavoitteesta (joka koskee sääntömääräistä, valtakunnallisissa, alueellisissa tai alakohtaisissa työehtosopimuksissa sovittua palkkaa), jonka taso on vähintään 60 prosenttia vastaavasta (valtakunnallisesta, alakohtaisesta jne.) keskipalkasta, ja lisäksi aikataulusta, jonka puitteissa kaikkien jäsenvaltioiden on saavutettava tämä tavoite; huomauttaa, että tehokas minimipalkkaa koskeva politiikka on tärkeä väline pyrittäessä estämään se, että työnantajat käyttävät työntekijöiden vapaata liikkuvuutta sosiaaliseen polkumyyntiin; katsoo siksi, että työsuojelutarkastajien ja ammattijärjestöjen on huolehdittava tämän politiikan asianmukaisesta voimaan saattamisesta;
13. toteaa, että jäsenvaltioilla on velvollisuus panna YK:n ja ILO:n ihmisarvoista työtä koskeva ohjelma asianmukaisesti täytäntöön; katsoo ehdottomasti, että EU:n ja

jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa on suunnattava uudelleen siten, että sillä edistetään "hyvän työn" käsitteen kaikkia näkökohtia; korostaa, että se on edellytys työntekijöiden ja heidän perheidensä sosiaalisten oikeuksien turvaamiselle vapaan liikkuvuuden yhteydessä;

14. kehottaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön lainsäädäntöä, jolla kielletään tehokkaasti työnantajia pakottamasta työntekijöitä asumaan työsuhdeasunnossa ja tekemästä kohtuuttomia ja luonteeltaan riistäviä palkanalennuksia vuokraan tai muihin syihin vedoten;
15. vaatii soveltamaan tiukasti samapalkkaisuuden periaatetta ja yhtäläisiä työehtoja samanarvoisessa työssä naisten ja miesten kesken samassa työpaikassa tai samalla paikkakunnalla;
16. painottaa, että työsuojelutarkastajien suorittamat tehokkaat tarkastukset ovat tärkeä väline, jonka avulla voidaan turvata yhtäläinen kohtelu ja torjua pimeää työtä ja sosiaalista polkumyyntiä; kehottaa jäsenvaltioita lisäämään työsuojelutarkastuksia ja antamaan työsuojelutarkastajille riittävät resurssit; kehottaa komissiota parantamaan työsuojeluviranomaisten yhteistyötä ja niiden keskinäistä koordinointia raja-alueilla;
17. kehottaa jäsenvaltioita puuttumaan näennäisesti itsenäiseen ammatinharjoittamiseen liikkuvien työntekijöiden keskuudessa ja korostaa, että on huolehdittava tässä tilanteessa olevien työntekijöiden oikeuksista ja suojelemisesta;
18. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että hallinnon kaikilla tasoilla on riittävät resurssit, mukaan luettuina taloudelliset resurssit, jotta ne kykenevät reagoimaan EU:n kansalaisten vapaaseen liikkuvuuteen liittyviin haasteisiin;
19. tähdentää, että direktiivissä 2004/38/EY ei yleisesti ottaen evätä toisessa jäsenvaltiossa asuvalta unionin kansalaiselta oikeutta saada tiettyjä etuuksia;
20. toistaa, että sosiaaliturvajärjestelmien käsite, rakenne ja hallinnointi kuuluvat ja niiden olisi edelleen kuuluttava jäsenvaltioiden keskeiseen toimivaltaan, ja vastustaa kaikkia komission pyrkimyksiä tunkeutua tälle alalle erityisesti edellyttämällä tiukkaa taloudenpitoa, siitä seuraavaa talousarvioiden koordinointia ja kansallisten talousarvioiden valvontaa;
21. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.